ZENDEGI-SALAM
ضمیمه روزنامه خراسان
شنبه • ۳ شهریور ۱۳۹۷
۱۳ ذی الحجه ۱۴۳۹ • ۲۵ آگوست ۲۰۱۸
شماره ۱۹۸۹۸
۱۱۲۱

زندگی سلام

سرکی به دنیای جذاب و خطرناک حرفه بدلکاری

بازی با مرگ

مرجان دهقان

یک شغل

مشاهده سکانس‌های هیجان‌انگیز و خطرناک فیلم ها و سریال‌های ایرانی و خارجی، برای ما به عنوان مخاطب، این سوال را به همراه دارد که آیا خود بازیگران در این موقعیت‌ها نقش‌آفرینی می کنند؟ البته برخی بازیگران در دنیا، به دلیل ایفای نقش در صحنه های پرخطر فیلم‌های شان، شهرت بسیاری به دست آورده اند اما این فقط مربوط به تعداد کمی است. بیشتر بازیگران، به طور معمول از پذیرش نقش‌آفرینی در صحنه‌های خطرناک سر باز می زنند و یک فرد آموزش دیده و حرفه ای، جای بازیگر اصلی را در بخش هایی از فیلم می گیرد و در این صحنه‌ها بازی می کند؛ شخصی که «بدلکار» خوانده می‌شود. اما پیشینه بدلکاری به قبل از صنعت فیلم‌سازی بر می گردد. حرفه‌ای که در پرونده امروز زندگی سلام قصد داریم تصویر کامل تری از آن را به شما نشان دهیم. پس با ما همراه باشید تا سرکی بکشیم به دنیای جذاب، خطرناک و هیجان‌انگیز بدلکاری.

سیر بدلکاری در دنیا؛ از آکروبات در سیرک تا یک هنر تخصصی

اولین بدلکاران دنیا، هنرمندان دوره گرد سیرک ها بودند. ژیمناستیک کاران و آکروبات بازانِ از کودکی آموزش دیده که از راه اجرا و ارائه حرکاتِ نمایشی، کسبِ درآمد می کردند. این شکل از بدلکاری، اسامی بومی منحصر به فردی داشت و از جمله در فرانسه «کاسکادیور» نامیده شد. کمی بعد این واژه با تغییراتی به زبان آلمانی و هلندی راه یافت. «بدلکاری» عنوان رسمی‌تر حرکات نمایشی بود که از قرن ۱۹ میلادی عمومیت یافت. شخصی به نام "بوفالوبین" در سال ۱۸۸۳ میلادی نمونه اولیه این نمایش ها را در غرب وحشی اجرا کرد که تا سال ۱۹۱۳ میلادی ادامه یافت. غرب وحشی به شمال آمریکا و اروپای قدیم گفته می شود و همان نمای فیلم های ژانر وسترن است که در ذهن ما حک شده است. این نمایش ها شامل جنگ های شبیه سازی شده با شلیک گلوله بود و نسخه فیک غرب وحشی به شمار می آمد. در اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن ۲۰ میلادی، کم کم در سرتاسر اروپا تئاترهای شمشیربازی با حضور بازیگرانی که به شکل باورپذیری به روی هم شمشیر می کشیدند، به وجود آمد.

اولین دستمزد بابت اولین بدلکاری حرفه‌ای

با پا گرفتن صنعت فیلم سازی، بدلکاری به سینما و قاب فیلم ها راه یافت. «فرانک هاناوی» اولین کسی بود که در سال ۱۹۰۳ میلادی با عنوان بدلکار در فیلم «سرقت بزرگ قطار» استخدام شد. اولین دستمزد مشخص بدلکاران پنج دلار بود که کارگردان فیلم «کنت مونت کریستو» در سال ۱۹۰۸ میلادی به یک آکروبات باز پرداخت کرد. این دستمزد برای پریدن از بالای یک صخره به درون دریا بود. با توسعه بیشتر این صنعت، کمدین ها و دلقک ها اولین بدلکاران حرفه ای معرفی می شدند. افرادی مانند «چارلی چاپلین» و «باستر کیتون» باوجود این که برای بدلکاری آموزش ندیده بودند و با آزمون و خطا پیش می‌رفتند، در شمار بدلکاران قرار گرفتند. بدلکاری در دنیای امروز شکل متفاوتی به خود گرفته است. طیف وسیع مهارت های مورد نیاز بدلکاران برای آفرینش یک صحنه کافی است تا آن را به عنوان شاخه ای از هنر بشناسیم. شاید در گذشته، هر فرد جسور و بی باکی را که به خطر کردن تمایل داشت، می شد بدلکار نامید اما امروزه این یک شوخی بزرگ به حساب می آید و بدلکاری نیاز به آموزش حرفه‌ای و تمرین دارد.

فناوری، مکمل بدلکاری

امروزه فناوری های رایانه ای و مدرن، به کمک بدلکارها آمده اند و جایگزین بالقوه آن ها به شمار می آیند. پردازش های رایانه ای جای بخشی از بدلکاری در فیلم ها را گرفته است و با پیشرفت روز افزون فناوری، آینده بدلکاری نیز تغییر خواهد کرد. اما همچنان این بدلکاران هستند که نقش مهمی در بهبود کیفیت فیلم ها ایفا می کنند. اما متاسفانه این شاخه هنری هنوز جایگاه خود را در جشنواره های رسمی پیدا نکرده است. این خلاء باعث شد در سال ۲۰۱۵ میلادی بدلکاران فیلم های آمریکایی پس از سال ها، به دلیل نداشتن جایگاه و عنوان در میان جوایز اسکار، مقابل آکادمی اسکار تجمع و اعتراض کنند. بدلکاران معتقدند، اسکار آن ها در بخش جوایز به رسمیت شناخته نمی شود چون عده ای نگران کم شدن جاذبه بازیگران در بین مردم هستند. فارغ از اسکار، از جمله جوایز معتبر ویژه بدلکاری در دنیا، می توان به جایزه «کریستال اوارد» اشاره کرد که «مهسا احمدی» به عنوان اولین بدلکار زن ایرانی موفق به دریافت آن شده است. مهسا احمدی دانش آموخته رشته تربیت بدنی و اکنون عضو فعال انجمن بدلکاران هالیوود است.

بدلکاری در ایران؛ از کتک‌خورها تا تاسیس مدرسه بدلکاری

بدلکاری در ایران، هنوز یک صنعت نوپاست. در سال های نه چندان دور، سینمای ایران به بدلکاران اهمیتی نمی داد و به طور معمول از این قشر با عنوان «کتک خورها» یاد می شد. شاید یکی از مهم‌ترین اتفاقات اخیر سینمای ایران، ورود هنر و تخصص بدلکاری توسط تعدادی از فن آموزان این رشته از جمله مرحوم «پیمان ابدی» باشد که به فیلم های اکشن ایرانی، جانی دوباره بخشید. جایگاه حرفه بدلکاری در ایران، تا حد زیادی مدیون تلاش های پیمان ابدی است. ابدی که سال ها در بسیاری از فیلم ها و سریال های خارجی به عنوان بدلکار حرفه‌ای فعالیت می کرد، در سال ۱۳۸۵ به ایران آمد و گروهی تشکیل داد تا به علاقه مندان حرفه بدلکاری به صورت اصولی، تکنیک های این حرفه را بیاموزد و واحد اکشن را در سینمای ایران بنیان گذاری کرد. «ارشا اقدسی» همکار و شاگرد پیمان ابدی که اکنون گروه بدلکاران ۱۳ را سرپرستی می کند، در همان سال به عنوان سرپرست گروه پیمان ابدی انتخاب شد. متاسفانه پیمان در اردیبهشت ۱۳۸۸ در سکانسی از تله فیلم «چشم‌های نامحسوس»، در صحنه ای که قرار بود از یک اتوبوس در حال حرکت بیرون بپرد، زیر پایش خالی شد و بر اثر رفتن زیر چرخ های اتوبوس، درگذشت. پس از فوت پیمان، «ساناز نوروززاده» همسر او مدیر و طراح صحنه‌های اکشن فیلم‌های بسیاری در سینمای ایران شد. از جمله حضور به یاد ماندنی ساناز نوروززاده به عنوان بدلکار، می‌توان به نقش‌آفرینی اوو تیمی ویژه از بانوان موتورسوار در فیلم «شهر اسفنجی» اشاره کرد.

مختارنامه، سخت‌ترین پروژه بدلکاری در ایران

در طول سال های اخیر، فیلم ها و سریال های ایرانی زیادی از حضور یک تیم بدلکار بهره بردند. به‌ویژه سریال های تاریخی از آثاری هستند که بدلکاری های بسیاری در آن ها شکل می گیرد. مجموعه تلویزیونی «مختارنامه» به کارگردانی داوود میرباقری هم، یکی از این آثار است که تعداد زیادی بدلکار در جریان ساخت آن حضور داشتند. اثری که به گفته رئیس انجمن بدلکاران ایران، بخش بدلکاری این مجموعه تلویزیونی، بسیار سخت‌تر از فیلم های اکشن بود و شش سال زمان برد.

یک مدرسه ایرانی با استانداردهای جهانی

بد نیست بدانید در کشور ما یک «مدرسه بدلکاری» وجود دارد که مرکزی معتبر، استاندارد و بین المللی است و از سال ۱۳۹۳ اقدام به برگزاری دوره های آموزش بدلکاری در تهران کرده است. این مرکز اکنون تنها مرجع معتبر و واجد شرایط برای آموزش های حرفه ای بدلکاری در ایران است. سرفصل های آموزشی مشخص و استاندارد، رعایت پروتکل های بین المللی حرفه ای کار و ایمنی، آموزش های تئوری و عملی، امکانات و تجهیزات مدرسه بدلکاری، این امکان را فراهم ساخته است تا تمامی آموزش ها، کاربردی و مطابق با نیاز صنعت فیلم‌سازی روز دنیا باشد. «وحید اکبری» یکی از بدلکاران جوان ایرانی است که وظیفه آموزش هنرجویان مدرسه بدلکاری را به عهده دارد. هنرجویان پس از پایان دوره آموزشی و قبولی در آزمون های عملی و تئوری، می‌توانند به حرفه بدلکاری مشغول شوند.

مرور تعدادی از به‌یادماندنی‌ترین بدلکاری‌های سینمای جهان

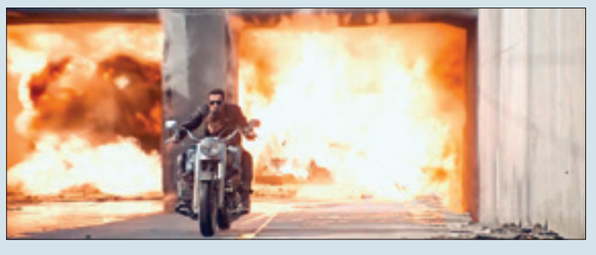

اگر فیلم ترمیناتور ۲ را دیده باشید، حتما صحنه‌ای را که بالگرد در یک تعقیب و گریز هیجان‌انگیز، از زیر پل هوایی بزرگراه عبور می کند، فراموش نکرده‌اید. حرکتی که به اصرار کارگردان فیلم «جیمز کامرون» و با کمک یک بدلکار شجاع که هدایت بالگرد را به عهده داشت، شکل گرفت.

فیلم «مکس دیوانه: جاده خشم» در سال ۲۰۱۵ میلادی به کارگردانی «جرج میلر» صحنه‌های اکشن فراموش نشدنی بسیاری را در ذهن علاقه‌مندان فیلم به جا گذاشت. داستان فیلم به گونه‌ای است که صحنه های بدلکاری بسیاری می طلبد و بدلکاران به خوبی از عهده اجرای آن ها بر آمده اند. زیاد بودن بدلکاری های این فیلم، یکی از دلایل اعتراض بدلکاران به نبود بدلکاری در دسته بندی های جایزه اسکار بود.

هر چند در مجموعه فیلم های «ماموریت غیر ممکن» به کارگردانی «کریستوفر مک کوری»، تام کروز از بدلکار استفاده نمی کند اما خودش در ایفای سکانس های هیجان انگیز و خطرناکی مثل آویزان شدن از هواپیمای نظامی در حال پرواز، پریدن از برج خلیفه دبی و پرش از روی یک ساختمان به سمت ساختمان دیگر، دست کمی از یک بدلکار حرفه‌ای ندارد.

یاد خالق تصاویر ماندگار، گرامی

«صادق صندوقی» خالق کارت های صدآفرین، تصویرساز جلد کتاب‌های ژول ورن و تصاویر کتاب‌های درسی ۳۱ مرداد چشم از جهان فروبست. بعضی آدم‌ها با هنرشان، بیش از ۵۰ سال کتاب‌های درسی ما و فرزندانمان را دوست داشتنی و خاطره‌انگیز کرد. بیستم اسفند ۹۶، هزار ویکمین پرونده زندگی سلام به مرور آثار و زندگی حرفه‌ای صندوقی اختصاص داشت. هنرمندی که یادش همواره در قلبمان ماندگار است. می توانید، فایل پی دی اف پرونده مربوط به مرحوم صندوقی را در وب سایت روزنامه خراسان، دریافت کنید و بخوانید.

گفت‌وگوی زندگی سلام با «ارشا اقدسی» شناخته‌شده‌ترین بدلکار ایرانی، درباره این حرفه خاص

می‌خواستم تارزان بشوم!

«ارشا اقدسی» بدلکار نام‌آشنای ایرانی، چندی پیش موفق به دریافت دیپلم آکادمیک بدلکاری هالیوود شد. این مدرک، معتبرترین مدرک جهان در زمینه بدلکاری و بالاترین رتبه‌ای است که یک بدلکار می تواند کسب کند. بازیگران مطرحی همچون «جکی چان» و «آرنولد شوارتزنگر» نیز پیش از این موفق به کسب این مدرک شده‌اند. در گپ و گفتی صمیمانه با او، رایج‌ترین سوالات را درباره حوزه فعالیتش پرسیده‌ایم.

چه شد که بدلکاری را به عنوان حرفه خود انتخاب کردید؟

از بچگی دوست داشتم شرایطی مثل تارزان داشته باشم. اما چون نمی توانستم این موضوع را به زبان بیاورم، می گفتم دوست دارم جنگلبان بشوم! این رویای مدام در جست و خیز بودن، بعدها من را به سمت بدلکاری برد.

به علاقه‌مندان حرفه بدلکاری، چه توصیه‌ای برای شروع مسیر و ادامه دارید؟

اگر کسی می خواهد وارد این حرفه بشود بهتر است آکادمیک شروع کند و به کلاس های رسمی بدلکاری برود. اما اگر کسی علاقه دارد در کنار من این حرفه را بیاموزد، باید در تصمیم خود بسیار جدی باشد چون من در کارم سختگیر هستم و با کسی شوخی ندارم. هر چند اکنون تعداد هنرجویانم، خیلی محدود است و همین افراد محدود هم، قبل از آشنایی با من در رشته های ورزشی و آمادگی جسمانی مشغول فعالیت بودند و زمینه لازم را داشتند. منتها این روزها تصمیم به تاسیس آموزشگاهی دارم تا بتوانم هنرجوهای بیشتری را آموزش بدهم و به محض عملی شدن، اطلاع رسانی می کنم. در عین حال در وب سایت من بخش ویژه علاقه مندان به بدلکاری وجود دارد که با پر کردن و ارسال فرم الکترونیک، در صورت داشتن شرایط لازم از آن ها دعوت به همکاری می شود.

گروه بدلکاری ۱۳ چگونه شکل گرفت؟

این تیم را در ۱۳ بهمن سال ۱۳۸۵ با مشقت های بسیار و بدون هیچ حمایتی تاسیس کردم. در این سال ها، دشمنی و ناجوانمردی بسیاری به آن شد اما همچنان در حال فعالیت است. در این تیم هفت عضو ثابت و هشت هنرجو دارم که رابطه بسیار خوبی با هم داریم. اگر هنرجوها بتوانند طبق رویه تعیین شده پیش بروند، جذب گروه می شوند.

بدلکاری یک منبع درآمد قابل اعتماد است؟

در ایران نمی توان به درآمد بدلکاری اعتماد کرد. ما در ایران ژانر اکشن، به معنی جهانی آن را نداریم بنابراین بدلکاری مفهوم گسترده‌ای ندارد. از طرف دیگر حتی برخی کارگردانان معروف هم با حق انتخاب ندارند یا فرق کار خوب و بد را نمی دانند، به همین دلیل در کارهایشان از افراد آماتور استفاده می کنند و جان بقیه را به خطر می اندازند. به همین خاطر، خیلی نمی شود روی درآمد بدلکاری حساب کرد.

بدلکاری در ایران، چقدر منطبق با استانداردهای جهانی بدلکاری است؟

وقتی می گوییم بدلکاری در ایران یعنی با یک جریان طرفیم. در حالی که این طور نیست. خود من در ایران، برای کارهای محدود و استاندارد دعوت می شوم؛ هروقت تعداد این کارها مثلا در سال به صد تا رسید، آن وقت می شود گفت جریان بدلکاری در ایران و با استانداردهای جهانی مقایسه اش کرد. الان خبر چندانی نیست که بشود مقایسه کرد و نظر داد.

بهترین تجربه بدلکاری تان در ایران، در کدام فیلم رقم خورده است؟

سریال «افسانه ماه تی تی» به کارگردانی فریدون نجفی، بهترین تجربه کاری من است که متاسفانه پس از سه ماه فیلم برداری متوقف شد. اگر صحنه های جنگی که در آن فیلم طراحی و اجرا کرده بودیم بیرون می آمد، یک اتفاق بزرگ در زمینه بدلکاری در ایران شکل می گرفت.

...و کمی از سختی‌های حوزه بدلکاری در ایران بگویید.

در کنار همه دشواری های این رشته که البته انتخاب خودمان است، مهم‌ترین موضوع این است که بدلکاری در ایران، هنوز جایگاه درستی ندارد. در جشنواره های سینمایی مثل جشنواره فجر، جشن حافظ و جشن خانه سینما بدلکاری جایزه ای ندارد. ما را حتی به عنوان مهمان به این جشنواره ها دعوت نمی کنند و هیچ اعتقادی به حضور و زحمت های مان ندارند که در طول این سال ها توانسته فیلم ها و سریال های ایرانی را به لحاظ بصری، ارتقا ببخشد.

منابع: imdb.com, actionartist.de, lonepinefilmhistorymuseum.org, سینمایرس، مهر و فارس

جدول سخت [شماره ۴۰۵]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱- باز داشتن - نام اختصاری سازمان های مردم نهاد - نابود شده - مقروض ۲- عامل ادامه حیات - بارور سازی - قهوه تلخ ۳- باز شکاری مناطق سردسیر - نایژه - وسط - استخوان قاعده زبان ۴- مرکز اندیشه - روشی پزشکی برای تشخیص زخم معده و روده - مغازه لباس فروشی ۵- بلند مرتبه - نابغه فیزیک که در چهارده سالگی ماشین حساب را اختراع کرد - سخنان بیمار تب دار ۶- قدرت و تحمل - نوعی لوبیای خوراکی - بله انگلیسی - غریبه نیست - عیب و عار ۷- مارال - گردشگری در طبیعت - قومی در قفقاز ۸- زیبا و جذاب - از گیاهان آپارتمانی که به سایه مقاوم است - باب روز ۹- فریب - آشیانه پرندگان - پیاده - شعر حماسی ۱۰- یاری کننده - بستگان - گرایش به پدیده های نو و سبک ها و معیار های نوین ۱۱- زینت داده شده - چشم انداز - کلمه هشدار - جملگی.

عمودی

۱- تجسم یافته - معادل فارسی وب سایت ۲- فقیر و تنگدست - رودی در لهستان ۳- عبوس و اخمو - نوعی آش نذری ۴- بزرگ‌ترین گوزن ایرانی - تجملی ۵- پسوند شباهت - ناگزیر - نشانه جمع مونث عربی ۶- شهری در استان یزد - ناگهان ۷- همرزم گاندی - همزاد ۸- تئوری علمی اینشتین - نوعی تسهیلات بانکی ۹- شکل گرفته - فیلم زندگی کابوهای غرب ۱۰- علامت اختصاری نسخه بدل - قطعی برای کتاب - لذت و خوشی ۱۱- تکرار حرفی - آنزیم معده - پسوند فاعلی ۱۲- علم شعبده بازی - خط های پیشانی ۱۳- سوره نود و سوم قرآن - مجمع الجزایری در مشرق استرالیا ۱۴- از ظروف آشپزخانه - نام مادر امام رضا(ع) ۱۵- خانم ها - شب خاطره انگیز پاییز ۱۶- زیر خاک پنهان کردن - درخشندگی - شهری در فرانسه ۱۷- کثیف و نامرتب - بعد چهارم ۱۸- فرایند تبدیل فراورده های نفتی سنگین به سبک‌تر - چربی ۱۹- بیماری تنگی مجاری تنفسی - اعتقاد به عالم ارواح ۲۰- از رشته های ورزش قایقرانی - از اجزای پیراهن.

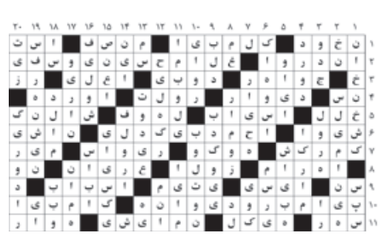

حل جدول شماره ۴۰۴

جدول متوسط [شماره ۷۱۹۵]

طراح جدول: مجید شادروح

افقی

۱- سکوی شیرجه - زمین کشت خربزه - شهریار - پناهگاه ۲- نام سوره هفدهم قرآن مجید - مکان انباشتن کالا - پدر شعرنو - ستاره ۳- شهری در مازندران - راهنما - ستایش - شفیره - زیرک ۴- چین خوردگی زمین - مقیاس وزن روسی - زبان - عدد فوتبالی ۵- نفس خسته - نام ترکی - ناخدا - کنایه از آدم بخیل ۶- محل تجمع وسایل و نیروها - قطب باتری که در آن عمل کاهش یا احیا صورت می گیرد - پسوند شباهت - پیروان ۷- رب النوع رعد و آورنده باران های فراوان نزد هندوان - فهرست خارجی - آواز دسته جمعی - مادر عرب ۸- عامل وراثت - اسب بارکش - ابریشم پست - سرزمین سربداران ۹- گردن زن غلات - دندان موقتی - زه کمان - موی گردن شیر - ساختمان ۱۰- ابزار لحیم کاری - سازمان فضایی آمریکا - درگاه - خشک ۱۱- از این جهت - ترک وطن - اولین قرارداد استخراج نفت در ایران - سواری

عمودی

۱- خالق کمدی الهی - مار افسانه‌ای ۲- شبه جزیره‌ای در شمال اروپا ۳- سازو برگ - قلم فرنگی - پرخاصیت بدبو ۴- گشوده - از گل ها - علامت جمع فارسی ۵- دشمن پارچه های پشمی - از درختان جنگلی ۶- واحد مکالمه تلفنی - هیئت دولت ۷- عدد مبهم - ویتامین جدولی - پرحرف ۸- دور دهان - ضدحمله - درخت تسبیح ۹- اسب چاپار - رکاب دوچرخه - اسب آذری ۱۰- رباط - تاب و طاقت ۱۱- دوازدهمین صورت فلکی - ماهر ۱۲- طبقه پایین کشتی - برآمدگی و تورم پوست - بلند ۱۳- آب ویرانگر - سرباز نیروی دریایی - خیس وآبدار ۱۴- فالگیر - جوی خون - گل نومیدی ۱۵- آزاده - موسس ۱۶- دریاچه حمام - نارس ۱۷- مکیدن - انشا - دریا ۱۸- ماست چکیده - رگ خواب - نژاد ۱۹- نویسنده آمریکایی خوشه های خشم ۲۰- پیکر - درخور

حل جدول شماره ۷۱۹۴